

**Nicolae PRELIPCEANU**

## „Persona” lui Radu Nica

Radu Nica reia, la Odeon, în sala Studio, textul lui Ingmar Bergman care a stat la baza celebrului film din 1966: *Persona*. O face cu imaginație, cu proiecții video și sonore care te aruncă și pe tine, spectator, în lumea nesigură, iluzorie a unor stări psihice ciudate, a unor încercări de a le depăși sortite eșecului. Uneori, desenul video pare că reproduce în cheie fumegoasă cele ce ar trebui să reiasă pe scenă, acolo unde se mișcă cele două femei, Elisabet Vogler și sora Alma, cea căreia îi este dată în grijă actrița care și-a pierdut glasul sau doar, din motive poate nici de ea știute, mimează asta, parcă aflată într-un nou rol, mut.

Primele replici, rostite de *doctoriță* (Ioana Bugarin), sunt parcă totuși din altă lume; de altfel, toată înfățișarea acesteia, de tânără vampă din zilele noastre, plus tonul pe care spune ce are de spus mi s-au părut stridente, cu ridicări ale vocii când nu părea a fi nevoie, cu intonații greu de plasat în lumea acestui caz psihologic cu anxietăți profunde. Chiar și replicile cu care-și începe demersurile *sora Alma* (Anda Saltelechi) pe lângă actrița aflată în pat mi s-au părut nepotrivite, prea însuflețite pentru situația de fapt.

Pe urmă, când cele două, bolnava și sora, rămân singure în casa de la mare a doctoriței, care le-a trimis acolo, lucrurile își intră în normal, cele două intră parcă abia atunci în roluri. Și intră atât de bine, încât rolurile – sau personalitățile – li se întrepătrund, așa cum au fost ele pre-scrise de marele suedez.

Drama limbajului se consumă în lungile mărturisiri ale sorei Alma și în la fel de lungile tăceri ale lui *Elisabet Vogler* (Oana Ștefănescu), care o ascultă. Puțina mișcare din scenă se reflectă, din când în când, în oglinda deformatoare din spatele patului, creând figuri monstruoase. Deformări care trec apoi chiar în sarcina celor două personaje, învelite în veșmintele ciudate pe sub care ele închipuie fizic forme ciudate, menite, poate, să sugereze tocmai această situație psihică în permanentă schimbare (căci actrița mai scoate, la un moment dat, câteva cuvinte, ca reacție la cele spuse de sora Alma).

Se pare că *Persona* ar fi o dramă a identității. Poate că este una, alături de aceea a limbajului – pe care-l refuză actrița, după lungi ani de rostiri în roluri dintre cele mai diferite.

La un moment dat se sugerează parcă un transfer de personalitate dinspre actriță spre cea care o îngrijește, care devenise între timp prietena ei. Până și soțul lui Elisabet Vogler, apărut în casa de la mare, o confundă pe una cu cealaltă.

Cum *persona* înseamnă și rol, dincolo de sensul din psihologia jungiană – unde nu e altceva decât o mască cu care cineva vrea să apară în lume –, titlul piesei spune multe despre drama care urmează; trebuie numai să știi să le deciptezi. Această explicație ne poate face să înclinăm spre concluzia că tăcerea de luni de zile a actriței nu este decât un nou rol pe care ea îl joacă, prima oară însă unul inventat de ea însăși. Oana Ștefănescu o face cu sensibilitate și cu simț al măsurii.

Proiecțiile și muzica și sunetele deschid scena, prea îngustă pentru a reda ceea ce filmul reușise datorită spațiilor naturale.

Teatrul Odeon, Sala Studio – *Persona* de Ingmar Bergman. Traducerea: Mircea Sorin Rusu. Distribuția: Oana Ștefănescu (*Elisabet Vogler*), Anda Saltelechi (*sora Alma*), Ioana Bugarin (*doctorița*), Alexandru Papadopol (*domnul Vogler*). Regia: Radu Nica. Decor: Tudor Prodan. Costume: Cristina Milea. Muzică și sound design: Vlaicu Golcea. Video design: Ioana Ilaș Bodale. Light design: Andrei Délczeg. Premiera: 20 decembrie 2019.